

Yhteysviranomaisen lausunto Katajamäen tuulivoima -hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Hankevastaava on toimittanut 16.04.2021 yhteysviranomaisena toimivalle Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaisen ympäristövaikutusten arviointiohjelman.

HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Hankkeen nimi

Katajamäen tuulivoimapuisto

Hankeesta vastaava

Fortum Power and Heat Oy, yhteyshenkilö; Marja Savolainen p. 050 453 2344 marja.savolainen@fortum.com

Konsulttina arviointiohjelman laatimisessa on toiminut FCG Finnish Consulting Group Oy, yhteyshenkilö; Kylli Eensalu p. 040 0973449 kylli.eensalu@fcg.fi

Hankkeen kuvaus

Hankeesta vastaavana toimiva Fortum Power and Heat Oy suunnittelee Katajamäen tuulivoimapuistoa Kajaanin kaupungin alueelle. Hankealue rajautuu etelässä Sonkajärven kunnan rajaan (ja maakuntarajaan). Hankealueelle suunnitellaan enintään 55 uuden tuulivoimalan rakentamista. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on korkeintaan 300 metriä. Hankealueen koko on noin 8 600 hehtaaria. Tuulivoimapuiston alueella on kolmisenkymmentä eri maanomistajaa. Tuulivoimapuistohanke muodostuu hankealueesta ja tarkasteltavasta sähkönsiirrosta. Voimalasijoittelu ja huoltotielinjaukset tarkentuvat hankesuunnittelun ja ympäristövaikutusten arvioinnin edetessä.

Tarkasteltavat vaihtoehdot

Tässä ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan kahta varsinaista toteutusvaihtoehtoa, sekä niin sanottua nollavaihtoehtoa, eli hankkeen toteuttamatta jättämistä. YVA-menettelyssä arvioidaan seuraavat vaihtoehdot: Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä tehtävien luonto- ym. selvitysten perusteella tuulivoimaloiden sijoittelua tarkennetaan ja voimalapaikkojen lukumäärä voi muuttua jatkosuunnittelussa.

Tuulivoimalan vaihtoehdot:

VE 0 Tuulivoimalat Hanketta ei toteuteta.

VE 1 Tuulivoimalat Katajamäen hankealueelle rakennetaan enintään 50 tuulivoimalaa. Voimaloiden kokonaiskorkeus on korkeintaan 300 metriä.

VE 2 Tuulivoimalat Katajamäen hankealueelle rakennetaan enintään 55 tuulivoimalaa. Voimaloiden kokonaiskorkeus on korkeintaan 300 metriä.

Sähkönsiirron vaihtoehdot:

EA Sähkönsiirto Tuulivoimapuisto liitetään valtakunnanverkkoon Fingridin Vuolijoen sähköaseman kautta. Sähköasema sijaitsee n. 5 km hankealueesta luoteeseen ja liitää varten tullaan rakentamaan noin 4–5 km pituinen voimajohto. Uusi voimajohto kulkisi suunnitelmien mukaan

Fingridin Järvilinjan (110 kV) myötäisesti, sen itäpuolella. Sähkönsiirron suunnitelmat tarkentuvat hankesuunnittelun ja vaikutusten arvioinnin edetessä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA)

YVA-menettelyn tavoitteena on edistää hankkeen kannalta merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arviointia ja huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA-menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi.

YVA-menettely on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa hankevastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiohjelman, jonka tarkoituksena on mm. esittää tiedot laadituista ja suunnitelluista selvityksistä, arvioinnissa käytettävistä menetelmistä sekä hankkeen aikataulusta. Yhteysviranomaisen antaa ohjelmasta lausunnon, jossa huomioidaan ohjelman kuulemisvaiheessa annetut lausunnot ja mielipiteet.

Arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen, jossa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista sekä yhtenäinen arvio vaihtoehtojen ympäristövaikutuksista.

YVA-menettely päättyy yhteysviranomaisen arviointiselostuksesta antamaan perusteltuun päätelmään. Arviointiselostus ja perusteltu päätelmä tulee liittää mahdollisiin lupahakemusasiakirjoihin.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet on lueteltu YVA-lain (252/2017) liitteen 1 hankeluettelossa. Nyt kyseessä oleva hanke edellyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelyä hankeluettelon kohdan 7) e) tuulivoimahankkeet, kun yksittäisen laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia sekä hankeluettelon kohdan 8 b) vähintään 220 kilovoltin maanpäälliset voimajohtodot, joiden pituus on yli 15 kilometriä, perusteella.

Ympäristövaikutusten arvioinnin ja muiden menettelyiden yhteensovittaminen

Arviointimenettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin, mutta YVA-menettelyn kanssa samanaikaisesti alueelle laaditaan osayleiskaava, jota voidaan käyttää suoraan rakentamista ohjaavana osayleiskaavana maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/1999) 77 a-c §:n sekä 44 §:n mukaisesti. Lisäksi Kainuun liitossa on vireillä Kainuun tuulivoimamaakunta-kaavan tarkistaminen.

OSALLISTUMISEN JÄRJESTÄMINEN SEKÄ ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Hankkeesta on järjestetty ennakkoneuvottelu 12.2.2021. Kokouksessa keskusteltiin mm. suunnitellusta aikataulusta sekä suunnitelluista selvityksistä. Kokouksessa sovittiin, että hankkeessa käytetään erillismenettelyä eikä hankkeessa sovelleta YVAL 22 § mahdollistamaa yhteismenettelyä.

YVA-ohjelma kuulutettiin 20.4.2021. Kuulutuksen nähtävillä olosta tiedotettiin Kainuun Sanomissa ja Savon Sanomissa. Kuulutus on ollut nähtävillä Kajaanin kaupungin ja Sonkajärven kunnan internetsivuilla sekä edellä mainittujen ilmoitustauluilla. Kuulutus, arviointiohjelma, tiedot yleisötilaisuudesta ja lausuntopyyntöt ovat nähtävillä osoitteessa

www.ymparisto.fi/katajamaentuulivoimaYVA Hankevastaava on konsultin toimesta järjestänyt asianomaisille erillisen tiedotusillan ennen yleisötilaisuutta. Hankkeen YVA-ohjelmaa esiteltiin yleisötilaisuudessa verkkolähetyskäsä 3.5.2021. Verkkolähetys oli katsottavissa hankkeen verkkosivuilla 17.5.2020 saakka. Yhteysviranomaisen on lähettänyt lausuntopyynnöt seuraaville tahoille:

Kajaanin kaupunki
Vieremän kunta
Sonkajärven kunta
Pyhännän kunta
Paltamon kunta
Puolustusvoimat
Kainuun museo
Kainuun metsäkeskus
Metsähallitus
Suomen luonnonvarakeskus
Kainuun liitto
Pohjois-Savon liitto
Kainuun Sote
Pohjois-Savon Sote
Suomen luonnonsuojeluliitto Kainuun piiri ry
Suomen luonnonsuojeluliitto Kajaanin yhdistys ry
Luonnonperintösäätiö
Kainuun lintutieteellinen yhdistys ry
Lintuyhdistys Kuikka
Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri
Iisalmen luonnon ystävien yhdistys ry
Etelä-Kajaanin kylät
Kajaanin riistanhoitoyhdistys
Väylävirasto
Traficom
Fingrid Oy

Edellä mainittujen lisäksi myös muilla tahoilla ja kansalaisilla on ollut mahdollisuus esittää mielipiteensä arviointiohjelmasta. Lisäksi asiantuntijakommentit pyydettiin Pohjois-Savon ELY-keskukselta ja Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelta.

Yhteenveto saaduista lausunnoista ja mielipiteistä

Yhteysviranomaiselle toimitettiin lausuntoja ja mielipiteitä yhteensä 19 kpl.

Yksityishenkilöiden mielipiteissä ei esitetä nimiä eikä kiinteistörekisteritietoja (Julkisuuslaki). Saapunut aineisto on toimitettu hankevastaavalle sellaisenaan jatkotyötä varten.

Fingrid Oyj toteaa lausunnossaan, että hankkeen suunnittelussa tulee ottaa huomioon Fingrid Oyj suunnittelema hanke, jossa suunnitellaan uutta 400 kV+110 voimajohtoa Vaalan ja Joroisten välille niin sanotun Järvilinjan vahvistamiseksi. Hankkeen arviointiselostus valmistuu kesän 2021 aikana. Suunniteltu tuulivoimala sivuaa 8 kilometrin matkalla uuden voimajohdon YVA-menettelyn reittiosuus H-I, jossa uusi + 110 kV + 400 kV voimajohto sijoittuu nykyisen 400 kV voimajohdon itäpuolelle. Voimajohtoalue levenee itäpuolelle noin 41 metriä ja sen leveydeksi tulee yhteensä noin 103 metriä. Voimajohdon ratkaisu tarkentuu yleissuunnitteluvaiheessa.

Lisäksi Fingrid Oyj pyytää varmistamaan etäisyydet tuulivoima-alueen suunnittelussa ja siitä ja siitä, että osayleiskaava ohjaa riittävällä tarkkuudella tuulivoimaloiden sijoitusta suhteessa voimajohtoihin myös jatkosuunnittelussa. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon luonnollisesti myös Järvilinja II uusi 400 + 110 kV voimajohto. Tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 1,5 x tuulivoimalan maksimikorkeuden (maksimikorkeus = napakorkeus + lavan pituus) määrittämän etäisyyden päähän johtoalueen ulkoreunasta mitattuna.

Sähköverkkoon liittymisestä Fingrid Oyj toteaa, että alueella on vireillä lukuisia tuulivoimahankkeita. Niiden sähköverkkoon liittäminen saattaa vaikuttaa myös yksittäisten tuulivoimapuistojen liityntäratkaisuun. YVA-ohjelmassa on esitetty liityntä Vuolijoen sähköasemalle. Fingridin näkemyksen mukaan liityntä onnistuu Vuolijoen alueelle rakennettavalle uudelle sähköasemalle v. 2026, Järvilinja II 400 kV voimajohdon valmistettua. Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto.

Traficom huomauttaa, että tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon myös tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin. Sähköisen viestinnän palvelut ovat riippuvaisia radiojärjestelmistä. Siksi on tärkeää varmistaa, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi. Traficom suosittelee, että tuulivoimahankkeesta vastaavat ovat yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla. Riittävänä koordinoitietäisyytenä on pidetty noin 30 kilometriä. Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulisi aina informoida tuulivoimahankkeesta.

Väylävirasto toteaa, että Liikennevaikutusten arviointi on esitetty YVA-ohjelmassa riittävällä tasolla. Tuulivoimaloiden sijaintia suhteessa liikenneväyliin ohjeistetaan Liikenneviraston Tuulivoimalaohjeessa (Liikenneviraston julkaisu 8/2012), joka tulee huomioida voimaloiden sijoittamisessa. Tuulivoimalan vähimmäisetäisyys on voimalan kokonaiskorkeus (torni+lapa) + suoja-alue maantien keskeltä lukien. Voimaloiden osien kuljetuksia varten maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle tai mahdollisten tasoliittymien ym. parantamistoimille todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä liittymien avartamista. Asian osalta tulee olla yhteydessä Kainuun ELY-keskuksen maanteiden kunnossapidon aluevastavaan. Liittymäluvut maanteille myöntää Pirkanmaan ELY-keskus.

Jos tasoristeyksen käyttö lisääntyy kuljetusten johdosta merkittävästi tai sen käyttötarkoitus muuttuu, on tienpitäjän haettava lisääntyvään tai muuttuvaan käyttöön oikeuttava Väyläviraston lupa. Tuulivoimalakuljetukset vaativat aina erikoiskuljetusluvan. Erikoiskuljetusluvista lupaviranomaisena toimii Pirkanmaan ELY-keskus.

Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni- tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastuu näiden ongelmien ratkaisemisessa on hankevastaavalla. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan. Tämä on merkittävä turvallisuushaitta.

Digita esittää, että hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden

poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet. Digita korostaa, että erityisen tärkeää on, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä.

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeätä, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Puolustusvoimien logistiikka rykmentti 3 toteaa lausunnossaan, että alueiden käytön suunnittelussa on turvattava maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja rajavalvonnan, väestönsuojelun sekä huoltovarmuuden edellyttämät kehittämistarpeet ja varmistettava, ettei niistä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksia heikennetä. Merkittävin ja laaja-alaisin tuulivoimaloista aiheutuva vaikutus kohdistuu puolustusvoimien aluevalvonnassa käyttämiin sensorijärjestelmiin.

Täyttääkseen vaatimuksen maanpuolustuksen toimintamahdollisuuksien varmistamisesta tuulivoimatoimija pyytää tuulivoimahankkeesta Pääesikunnan operatiivisen osaston lausunnon hyväksyttävyydestä ja mahdollisesta tarkemmasta selvitystarpeesta hyvissä ajoin ennen rakennushankkeen toteuttamista

YVA-ohjelman kohdassa 8.10 on mainittu, että lausunto pyydetään viimeistään ennen rakennuslupien hakemista. Kaavat tehdään usein oikeusvaikutteisina (osa)yleiskaavoina. Tällöin (osa)yleiskaavaa voidaan käyttää kaavan mukaisten tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden alueilla. Tämän vuoksi tuulivoimahankkeella tulee olla PEOPOS myönteinen lausunto hyväksyttävyydestä ennen kaavan hyväksymistä.

Jos toteutettavien tuulivoimaloiden koko (suurempi, korkeus > 10 m), määrä (enemmän) tai sijoittelu poikkeaa (> 100 m) niistä tiedoista, joilla Puolustusvoimat (Pääesikunnan operatiivinen osasto) on antanut lausunnon hankkeen lopullisesta hyväksyttävyydestä, tulee hanketoimijan saada Pääesikunnalta uusi lausunto hyväksyttävyydestä ja selvitystarpeista ennen kaavan hyväksymistä.

Tuulivoimaloiden lopullisten toteutettavien sijaintien koordinaatit on ilmoitettava Pääesikunnan operatiiviselle osastolle. Jatkossa maankaivu- ja rakennustöitä tehdessä tulee huomioida alueella ja sen läheisyydessä mahdollisesti kulkevat Puolustusvoimien kaapelilinjat. Linjojen sijainti tulee selvittää vähintään kymmenen (10) työpäivää ennen aiottua rakentamista.

ABO Wind Oy toteaa, että hankealueesta idän suuntaan on kehitteillä tuulivoima hankkeita. Nämä hankkeet on tarkoitus yhdistää Vuolijoen sähköasemalle 400 kV voimajohdolla, mikä kulki hankealueen pohjoispuolella sijaitsevan junaradan vieressä. Tuulivoimaloiden sijoittelussa tulisi huomioida suunnitteilla oleva voimalinja niin, että voimalinja on mahdollista toteuttaa junaradan eteläpuolelle niin että fingridin määrittämä minimietäisyys voimaloiden ja voimalinjan välillä säilyy. Voimalinjalle olisi hyvä varata alustavasti maksimissaan 62 metrin levyinen kaista eteläpuolella.

Kainuun Museo; YVA-ohjelmassa on käyty läpi kattavasti hankealueen maiseman ja kulttuuriympäristön yleispiirteitä ja kohteita. Muutamia tarkennuksia kohdenimiin: selostuksen sivulla

63 taulukossa Korvaniemen kylä tulisi olla Korvaniemen kylä ja sivulla 64 kohdan Hoikankankaan museoalue pitäisi olla Hoikankankaan kasarmialue.

Kainuun Museo pitää hyvänä sitä, että hankkeen yhteydessä laaditaan näkemäalueanalyysi ja havainnekuvat, jotka haluamme arvioida maisemavaikutusten osalta. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta on todettava, että arkeologinen inventointi alueen osalta on tarpeen. Hankealueelle sijoittuu useampiakin tervahautoja, joita ei jostakin syystä ole merkitty muinaisjäännösluetteluun. Alueen nimistön ja rinnevarjostuskarttojen perusteella alueella kuitenkin on useita muinaisjäännöksiä, jotka on syytä huomioida tuulivoimaloiden sijaintia suunniteltaessa.

Kainuun sotien ympäristöterveydenhuolto toteaa Katajamäen tuulivoimapuiston YVA-ohjelmasta seuraavaa; Arviointiohjelmassa on esitetty arvioitavat ympäristövaikutukset sekä laadittavat selvitykset. Terveysuojeluviranomaisen näkökulmasta tärkeät ihmisiin kohdistuvat kokonaisvaikutukset on tuotu selkeästi esille arviointiohjelmassa.

Melu- ja välkevaikutukset ovat yleisimmät tuulivoimaloiden vaikutukset, jotka koetaan ihmisten terveyteen vaikuttavina tekijöinä. Tuuli-voimaloiden valojen käyttö ja käyttäytyminen tulee edellyttää sellaiseksi, että ihmisten terveyteen mahdollisesti vaikuttavat tekijät, kuten esim. vilkkuvat valot, minimoidaan käytettäväksi vain silloin, kun se on välttämätöntä esimerkiksi lentoliikenteen vuoksi. Voimaloiden aiheuttamaan meluun vaikuttaa oleellisesti niiden koko sekä melun leviämiseen paikalliset olosuhteet, mm. maaston muodot, kasvillisuus, vesistöjen läheisyys, sääolot ym. Tuulivoimalan tuottaman äänen ominaisuudet, kuten voimakkuus, taajuus ja ajallinen vaihtelu, riippuvat tuulivoimaloiden lukumäärästä, niiden etäisyyksistä toisiinsa sekä tuulennopeudesta. Melu- ja välkevaikutukset tulee ottaa huomioon vaikutuksia arvioitaessa ja varsinkin mikäli tuulivoimaloiden koko (teho, korkeus ym.) tulee muuttumaan aiemmin selvitetystä. Arviointiselostuksessa tulee melumallinnuksen tulokset esittää havainnollisesti karttopohjalla siten, että häiriintyvät kohteet on myös merkitty selkeästi näkyviin. Terveysuojeluviranomainen muistuttaa, että hankkeen suunnittelussa ja toteuttamisessa on noudatettava melun ohje- ja tavoitearvoja.

Siun Sote painottaa myös, että rakennusaikana otetaan huomioon liikenteen aiheuttama melu- ja pölyvaikutukset. Lisäksi selostukseen tulee arvioida vaikutukset, mikäli maa-ainesten otto/louhinta tapahtuu hankealueella, joka lisää mm. meluvaikutuksia ja mahdollista pölyämistä. Arviointiselostukseen tulee myös selvittää, onko hankealueella asuin- ja lomakiinteistöillä käytössä omia talousvesikaivoja ja onko hankkeen toteuttamisella vaikutusta käytettävään talousveden laatuun. Terveysuojeluviranomainen huomauttaa, että talousvesikaivoille ei saa aiheutua hankkeesta haittaa. Terveysuojeluviranomainen pitää tärkeänä, että samanaikaisesti toteutettavassa kaavoituksessa ja tuulivoima-alueiden suunnittelussa tarkastellaan huolellisesti ihmisten elinympäristöön sekä terveyteen ja viihtyvyyteen kohdistuvia vaikutuksia.

Etelä-Kajaanin kyläyhdistys ilmaisee vaikutusalueen asukkaiden huolen tuulivoimaloiden vaikutuksista asukkaiden viihtyvyyteen, terveyteen ja turvallisuuteen. Kyläyhdistys pyytää ohjelmassa esittämään konkreettisia selvityksiä ja vaihtoehtoja ympäristöhaitoista kärsiville asukkaille. Asuinalueen kiinteistöjen arvon lasku ja tuulivoimaloiden aiheuttama lisääntyvä liikenne kyläteillä, viitostieillä ja Kajaani- Kokkola tiellä rakennusaikana huolestuttaa asukkaita. Myös toinen alueen läheisyyteen suunnitteilla oleva tuulivoimapuistohanke tulee ottaa huomioon arviointisuunnitelmassa esitettyä paremmin. Etelä-Kajaanin kyläyhdistys kannattaa VE1, mikäli vähennettävät viisi voimalaa vähennetään asutusalueelta Hatulanmäki ja Koivukylä.

Suomen metsäkeskus toteaa, että valmistelussa tulee huomioida metsälaki (1093/1996) ja sen soveltaminen yleiskaavan maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitetulla alueella. Metsälaki velvoittaa noudattamaan luonnonsuojelulain, vesilain, ympäristönsuojelulain ja

muinaismuistolain säädöksiä. Kun metsälakia ei sovelleta, vaikutta se myös muiden metsänkäyttöä ohjaavien lakien voimassaoloon. Metsäkeskus toteaa myös, että metsätalousalueet rajataan mahdollisuuksien mukaan tulevan kaavan ulkopuolelle, jos yhteensovittamisen tarvetta ei ilmene. Alueella metsien ottaminen muuhun maankäyttöön tullee olla mahdollisimman vähäistä. Hankkeen ja kaavan vaikutukset metsään perustuvien elinkeinojen harjoittamiseen tulee selvittää. Listaus metsätalouselinkeinon kohdistuvista vaikutuksista kts. lausunto.

Metsäkeskus nostaa esiin myös huomiot hankkeen vaikutuksien selvittämisestä riistan käyttäytymiseen, alueen metsästyksen ja vetovoimaisuuteen. Viimeisenä huomiona selostuksessa ei ole mainittu, ettei hankealueen maanomistajille maksettava vuokratulo ole verotuksellisesti metsätalouden tuottoa.

Luonnonvarakeskus (Luke) toteaa, että alue on melko tasaista, mutta perusmaastoa korkeampia kohtia sijaitsee alueen keskellä ja lounaisosissa. Tällä voi olla vaikutuksia mm. tuulivoimaloiden näkyvyyteen maisemassa. Luke toteaa lausunnossaan alueen olevan hyvin pirstaloitunut ja siksi, sitä tulisi tarkastella laajempänä kokonaisuutena huomioiden muiden hankkeiden yhteisvaikutus.

Hankealueella tehdään vuonna 2021 linnustoselvityksiä, joten tällä hetkellä käytössä olevilla tiedoilla ei voida sanoa, pesiikö alueella uhanalaisia tai EU:n lintudirektiivin liitteessä I mainittuja riistalintuja, kuten metso, teeri, pyy, riekko. Riistalinnuista tulee selvittää myös, pesiikö alueella Suomen kansainvälisistä vastuulajeista myös laulujoutsen, tavi ja telkkä. Katajamäen hankealue sijaitsee lintujen valtakunnallisten päämuuttoreittien ulkopuolella. Alueen läheisyydessä on muutama alueellisesti merkityksellinen lintujen lepäily- ja ruokailualue. Kuuden päivän inventoinnit kohdennetaan alueille, joille saattaa sijoittua paikallisesti tärkeitä soidinalueita. Koska hankealue on suuri ja elinympäristöltään pirstaloitunutta, voivat soittimetkin olla pienempiä ja enemmän hajallaan. Paikallisesti pienetkin soittimet voivat olla merkittäviä paikalliselle poikas- tuotannolle. Metsäkanalintujen poikaslaskentoja kannattaisikin tehdä kesällä koko hankealueella asian selvittämiseksi, esimerkiksi kartoituslaskentojen yhteydessä. Kartoituslaskennassa ei pitäisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, mm. juuri metsäkanalinnuista, ei jäisi erikoiskohteiden varaan.

Luke kertoo myös kartoittavansa alueen nisäkäskantaa lumijäljistä alkukevään luontoselvityksissä ja haastattelemalla paikallisia metsästyseuroja. Linja- tai riistakolmiolaskentoja ei kuitenkaan tehdä. Alueella on yksi riistakolmio, joka on laskettu vuoden 2021 talvella, ja sen tulosta kannattaa hyödyntää. Pienriistalajistosta tuskin saadaan kattavaa kokonaiskuvaa mainituilla kartoituksilla. On huomioitavaa, että läheisellä Talaskankaan Natura-alueella on arvioitu olevan pysyvä saukkopopulaatio.

Hankealueella esiintyy hirveä, metsäpeuraa ja metsäkaurista. Tutkimusten mukaan tuulivoimaloiden rakentaminen karkottaa hirvieläimiä sekä turbiinien alueelta, että niille vievien teiden läheisyydestä noin kolmen vuoden ajan rakentamisesta. Myös myöhempi käyttö voi aiheuttaa hirvien siirtymisen muualle etenkin syksyllä ja talvella. Rakentaminen pirstoo maisemaa, mutta toisaalta luo hirvelle ja metsäkauriille mieluista ravintoa, kun raivatut alueet alkavat kasvaa uudelleen. Tämä kuitenkin haittaa metsäpeuraa. Primäärikasvuston lisääntymisen myötä kasvavat muiden hirvieläinten tiheydet voivat ylläpitää ja kasvattaa susikantaa, jota metsäpeura ei pysty puskuroimaan. Lisäksi tiet luovat lineaarirakenteita, joita myöten susien liikkuminen helpottuu metsäpeuralle negatiivisin seurauksin.

Hankealue sijoittuu Talaskankaan suojelun alueen välittömään läheisyyteen ja keskelle vihreää vyöhykettä, joka yhdistää Kainuun ja maamme läntisen taigametsän. Vyöhykettä pitkin levittäytyvät useat eläinlajit. Aluetta pitkin kulkee edes takaisin tällä hetkellä yksi pannoitettu

metsäpeura. Katajamäen hankealue sijoittuu Kainuun metsäpeurapopulaation länsireunaan, jossa vasova metsäpeurakanta on vielä harvalukuinen, mutta joka lähitulevaisuudessa yhdistäisi Suomenselän ja Kainuun metsäpeurakannat. Yhdistyminen on edellytys geneettisen monimuotoisuuden säilymiselle Suomen metsäpeurakannassa. Luke huomauttaa, etteivät nämä menetelmät anna välttämättä oikeaa kuvaa alueen metsäpeurakannasta. Siksi Luke suosittelee hankealueelle maastolaskentaa, jotta vaikutusten arviointiin olisi käytössä mahdollisimman realistinen ja ajantasainen aineisto. Hankealueella esiintyy kaikkia suurpetoja. Lähin susireviiri on vuonna 2020 sijainnut hankealueesta lounaaseen. Uusin tieto reviereistä ja niiden sijoittumisesta tulee suden vuotuisen kannanarvion yhteydessä kesäkuussa 2021.

Tuulivoimaloiden lisäksi maisematasolla suuret avohakkuut pirstovat myös maisemaa. Alueen kaakkoiskulmassa on turvetuotantoalue, mutta sen toiminnallisuutta ei kerrota. Lisäksi hankealueella on useampia jo käytöstä poistuneita maaainestenoitoalueita. Vaikka tällaiset maankäyttöalueet ovat pieniä, tulisi maiseman lisäpirstoutumisen ehkäisemiseksi ensin selvittää niiden käyttömahdollisuus turbiinien sijoittelussa.

Lisäksi tulisi tutkia voimaloiden näkyvyys maastossa, sillä ainakin metsäpeuran osalta on hyvin mahdollista, että tuulivoimalan aiheuttama välttämiskäyttäytyminen riippuu voimaloiden näkyvyydestä maisemassa. Metsäkanalintujen taas on todettu törmäilevän turbiinien jalkoihin, mikä johtuu niiden kohtuullisen huonosta näkökyvystä, aktiivisuudesta hämärän aikaan, sekä heikosta liikeohjauksesta lennon aikana. Ongelmaa on pystytty ainakin riekon osalta vähentämään maalaamalla turbiinin jalan alaosa mustaksi.

Luken kattavan lausunnon yhteenvetona Luke toteaa; Kajaanin Katajamäen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiin tullaan käyttämään erilaisia luontoselvityksiä. Mahdollisista vaikutuksista riistalajistoon ollaan hyvin selvillä, mutta varsinaiset selvitykset ovat vielä työn alla. Luontoselvitykset suunnitellaan keskitettävän erityiskohteisiin, ja metsäkanalintujen kohdalla soidinpaikkoihin. Kokonaiskuvaa varsinkaan alueen metsäkanalinnuista ei kuitenkaan saa, kuin kartoittamalla myös tavanomaiset metsäkohteet. Saukon esiintyvyys alueella tulisi selvittää esim. kolmiolaskennalla. Hankealueella elää harvalukuinen metsäpeurakanta. Alue kuitenkin toimii elintärkeänä, eri metsäpeurakannat lähitulevaisuudessa yhdistävänä vihreänä vyöhykkeenä idän ja lännen taigametsien välillä. Alueen kautta levittäytyvät myös muut lajit. Metsäpeuroille Luke suosittelee maastolaskentaa, jotta vaikutusten arviointiin olisi käytössä realistinen ja ajantasainen aineisto. Hankealueella esiintyy kaikkia suurpetoja, mutta ei kirjoitushetkellä susireviiriä. Alue on lähes asumaton, mutta pirstoutuu jatkuvasti maankäytön ja mm. tuulivoiman rakentamisen takia. Luke esittää, että direktiivilajien asuttamilla alueilla on otettava huomioon muun tuulivoimarakentamisen ja maankäytön yhteisvaikutus paikallis- tai osapopulaatiotasolla kyseisten lajien elinmahdollisuuksien muutoksiin.

Kainuun liiton mielestä ympäristövaikutusten arviointiohjelma on laadittu kattavasti ja siitä käy ilmi hankealueen nykytila ja arvioitavat vaikutukset. Kainuun liitto muistuttaa, että Kainuussa on voimassa viisi maakuntakaavaa, joiden maakuntakaava-alueita koskevat yleismääräykset ohjaavat yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Kainuun liitto toteaa, että Katajamäen tuulipuistoalue kuuluu pääosin Kainuun maakuntakaavassa 2020 ja Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 maa- ja metsätalousvaltaiseen alueeseen (M), jota koskee erillinen suunnittelumääräys. Lisäksi arviointiohjelmassa esitettyjen maakuntakaavamerkintöjen lisäksi hankealueelle on osoitettu maakuntakaavassa Liikenteen yhteistyökäytävä (Ik) ja alue rajautuu mm. vaihemaakuntakaavassa osoitettuun turvetuotantoalueeseen (EOt) ja valtakunnallisesti merkittävään maantiehen / runkoverkkoon.

Kainuun liitto lisää kappaleeseen 3.4.5., että esitettyjen kohteiden lisäksi 7-14 km etäisyydellä hankealueesta sijaitsevat Haukilammen kämpä ja 14-20 km. etäisyydellä mm. Vuolijoen vanha

terveystalo sekä Vuolijoen kirkko ja pappilat, jotka on osoitettu Kainuun voimassa olevassa maakuntakaavoituksessa maakunnallisesti arvokkaina kulttuurihistoriallisina kohteina tai alueina. Kainuun liitto nostaa esiin myös hankealueen soveltuvuutta seudullisesti merkittävään tuulivoimatuotantoon on mahdollista arvioida vireillä olevan tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamisen yhteydessä. Kainuun liitto pitää tärkeänä, että ympäristövaikutustenarvioinnissa huomioidaan muut lähialueelle suunnitellut tuulivoimahankkeet ja niiden yhteisvaikutukset.

Pohjois-Savon liitto; Hankealueen läheisyyteen sijoittuvat Pohjois-Savon maakuntakaavan 2030 merkinnät on kuvattu suunnitelma-asiakirjassa. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2. vaiheen luonnos on parhaillaan valmistelussa ja nähtävillä syksyllä 2021. Yksi käsiteltävistä teemoista on tuulivoimapotentiali. Luonnosvaiheeseen laaditaan kaksi vaihtoehtoa Kyvykäs uudistuja, jossa maakunnan hiilitase on negatiivinen ja tuulivoiman osuus maakunnan primäärienergian tarpeesta on 15-20 % sekä Rohkea kasvaja, jossa maakunta on hiilineutraali ja tuulivoiman osuus on 5-6 %. Pohjois-Savon liitolla ei ole maakuntakaavoituksen näkökulmasta arviointiohjelmaan lisättävää.

Vieremän kuntahallitus toteaa lausuntonaan, että Vieremän kunnalla ei ole huomautettavaa YVA-ohjelmasta.

Muilta vaikutusalueen kunnilta ei tullut lausuntopyynnöistä huolimatta lausuntoja.

Kajaanin riistanhoitoyhdistys ry pyytää hanketoimijaa huomioimaan, että tuulivoimalapuistoa suunnitellessa tulee varmistaa, että alueella säilyy elinvoimainen riistakanta. Alueella tulee säilyttää mahdollisuus riistanhoitoon, metsästykseseen sekä edelleen että alueen käytössä huomioidaan luonnonvaraisen eläimistön monimuotoisuus ja niiden tarpeet.

Iisalmen Luonnon Ystävien yhdistys ry kuvailee hankkeen vaikutusalueetta rauhalliseksi ja ihmisen aiheuttamaan häirintää on hyvin vähän. Toteutuessaan hanke tulisi mm. katkaisemaan merkittävän ekologisen käytävän. Varsinkin suuret nisäkkäät käyttävät tätä. Siksi olisikin tarpeen selvittää miten suuren haitan ko. eläimille puisto tulee aiheuttamaan.

Iisalmen Luonnon Ystävien yhdistys ry toteaa seuraava: Alueelta saatavat susitiedot ovat vanhentuneita. Hankealue on ollut kahden lauman (Marttisenjärven ja Lahnasjärven) rajaseutua. Rakentamisen vaikutus susiin tulisi selvittää perusteellisesti. Tuulivoimalapuiston alue on merkittävä ahman lisääntymisalue. Siellä on tavattu vähintään 2 eri poikuetta viimeisen vuoden aikana. Olisikin syytä selvittää miten hanke tulee vaikuttamaan lisääntymisalueen käyttöön. Vaikutusalueella on havaintoja myös metsähanhesta. Metsähanhea on vaikeaa havainnoida muutoin kuin pesimisaikana. On erittäin tärkeää, että havainnoista tiedustellaan paikallisilta asukkailta. Liito-oravan havainnointiin varattu 2 päivää ei tule riittämään liito-oravan laajan reviirin kartoittamiseen. Lepakoiden osalta yhdistys suosittelee tekemään havainnoinnin toisin; jättämään detektori koko yöksi nauhoittamaan lepakoiden ääniä. Oikean kuvan saamiseksi lepakoista tulee käyttää tallentavaa lepakkodetektoria esim. 10 eri paikassa vähintään 2 yötä/paikka. Myös viitasammakon havainnointiin varattua työmäärä olisi syytä lisätä. Hankealueella on tavattu niin maa- kuin merikotkaakin. Iisalmen luonnon ystävien yhdistyksen tietojen mukaan on hyvin todennäköistä, että kumpikin laji pesii alueella. Tuulivoimalamylyjen haitta isoille petolinnuille on selvitettävä tai miten se voitaisiin minimoida. Ainakin pitäisi selvittää missä linnut pesivät.

Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry:n ja Kajaanin yhdistys ry:n yhteislausunnossa vedotaan maltillisuuteen tuulivoimaloiden perustamisessa. Lausunnossa vedotaan luonnon ja

lajiston suhteen varovaisuusperiaatetta keskeisenä toimenä suunniteltaessa hanketta. Seudun erämaisyyden toivotaan säilyvän myös tulevaisuudessa.

Tarkasteluun tulee nostaa tuulivoiman maakuntatasoinen uudelleen arviointi, joka on erittäin keskeneräinen sen vaatimilta selvityksiltään tällä hetkellä. SLL Kainuu ja Kajaani nostavat esiin huolen Taalaskankaan hiljaisesta alueesta ja sen arvon menettämisestä. He toteavatkin, että tarkat Natura-vaikutusarviointit tarvitaan myös muille ympäröiviltä Natura-alueilta. Lisäksi suo-
jelualueiden reunoille ja läheisyyteen, joita hankealueella sijaitsee, tuulivoimaloita ei tule sijoittaa. Tuulivoimaloiden sijoittelussa tulee huomioida lintujen törmäysmahdollisuuksien lisäksi karkottava vaikutus, mikä koskee erityisesti kahta herkkää kuikkalintulajia. SLL Kainuun ja Kajaanin mielestä tuulivoimasuunnitelmat eivät sovi yhteen kansainväliesti tärkeän Taalaskangas - lintualueen (IBA) yhteyteen.

Hanke alueen luontoarvoja ei tule heikentää tuulivoimarakentamisella. Mahdolliset louhinnat uuden tiestön ja voimalapaikkojen vuoksi tulee olla mahdollisimman vähäiset. Luontodirektiivin lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat tulee selvittää kattavasti. Paikallisen susilauman reviirin koosta (1100 km²) huolimatta myös suden lisääntymis- ja levähdyspaikat tulee selvittää ja lisääntymisrauha tulee taata myös muillekin suurpedoille. Suomen erityisvastuulla oleva silmällä pidettävän metsäpeuran esiintyminen alueella tulee selvittää ja myös lajin leviämismahdollisuudet tulee hankkeen toimissa taata.

SLL Kainuu ja Kajaani pyytävät arkaluontoisten lajitietojen tarkkaa käsittelyä julkisuudessa.

Metsähallitus toteaa, että hankkeen vaihtoehdoissa VE1 ja VE2 ei ole merkittävää eroa, koska voimalamäärä eroaa vain viidellä voimalalla. Käytännössä hankkeessa arvioidaan nollavaihtoehdon ohella yhtä toteutusvaihtoehtoa. Metsähallitus esittää arviointiin tulisi sisällyttää aidosti VE1:ta pienempi toteutusvaihtoehto, jonka muodostamisessa huomioida mm. soidensuojeluun valtionmaalla varattu, luonnonsuojelualueeksi perustettava Joutensuo, soidensuojeluun esitetty, yksityismaille sijoittuva kohde Talaskankaan itäpuoliset suot sekä kansallisesti tärkeä lintu-alue Talaskangas-Joutensuo (FINIBA), jotka kyllä mainitaan ohjelmassa s. 79-81. Lisäksi vaihtoehdon rajauksessa tulisi huomioida hankealueen tuntumaan sijoittuva maakotkareviiri.

Metsähallitus katsoo, että maakotkatarkkailut ja maakotkan törmäysriski- ja muu vaikutusarviointi tulee tehdä riittävällä tarkkuudella ja asiantuntevien henkilöiden toimesta elinympäristömalleja hyödyntäen.

Mielipide A vastustaa tuulivoimaloiden sijoittelua hankealueelle. Aluetta ei ole kaavoitettu energiantuotantoon, lukuun ottamatta muutamia turvetuotantoalueita, joille ei lupia edes myönnetty vedoten ympäristöön. Alue on maakuntakaavassa erityistä hiljaista aluetta, erämaata. Laajoja suoalueita, hyviä metsästyks- ja kalastusseutuja. Nämä ovat korvaamattomia ja nämä seikat tulisi huomioida hanketta suunniteltaessa. Asukas omassa mielipiteessään nosti Terraframen vaikuttavuuden ja sen laajentumisen.

Mielipide B ilmoitti lajihavaintoja hankealueelta.

Yhteenveto teemoittain annetuissa lausunnoista ja mielipiteissä;

Voimaloiden sijoittelu ja määrät:

Voimaloiden sijoittelussa tulee huomioida turvaetäisyydet voimalinjan osalta. Sijoitteluvaihtoehdoissa esitetään voimaloiden sijoittelun karttamista asutuksen läheisyyteen. Ympäristövaikutusten pienentämiseksi sijoittelussa pyydetään huomioimaan hankealueella sijaitsevat

poistuneet maa-ainesten ottoalueet. Sijoittelussa tulee huomioida verkkosignaalien haittojen pienentäminen.

Voimaloiden määrissä hanketoimijan tulisi esittää maltillisempia voimalamääriä sekä vaihtoehtojen eroavuus voimaloiden määrissä tulisi olla suurempi.

Luvat, lait, ilmoitukset: Metsäkeskuksen lausunnossa viitatus metsälaki ja kaavoitus tulee huomioida kaavoitusprosessissa. Puolustusvoimat ja väylävirasto tuovat esiin lausunnoissaan ilmoitukset ja luvat, jotka liittyvät hankkeeseen ja sen etenemiseen. Fingrid pyytää ilmoittamaan hankkeen etenemisestä yhteistyön parantamiseksi.

Maisema: Tuulivoimaloiden lisäksi maisematasolla suuret avohakkuut pirstovat maisemaa. Hanke-alue kohtuullisen tasaista, mikä tulee huomioida maisemallisia selvityksiä tehdessä.

Ihmisten elinolot ja viihtyvyys, elinkeinot: Selvityksessä tulee tulla ilmi ihmisiin kohdistuvat melu-, pöly- ja välkevaikutukset ja kuvata kuinka maaston muodot ja voimaloiden erilainen sijoittelu vaikuttaa haittoihin. Se kuinka hanke vaikuttaa alueen kiinteistöjen arvoon tulevaisuudessa, ei tule esille selvityksissä. Hankkeiden yhteisvaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen tulee selvittää suunnitelmaa kattavammin.

Vaikutuksia arvioidessa ja voimaloita suunnitellessa tulee varmistaa, että alueella säilyy elinvoimainen riistakanta.

Muut vaikutukset: Useat lausunnon antaneet kuvailevat hankealuetta erämaaksi ja hiljaiseksi alueeksi, jolla on merkityksellinen arvo. Seudun erämaisyyden toivotaan säilyvän tulevaisuudessa.

Turvallisuus:

Hankkeen tulee varmistaa, ettei sen elinkaaren aikana heikennetä maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja rajavalvonnan, väestönsuojelun sekä huoltovarmuuden edellyttämät kehittämistarpeita ja varmistettava, ettei niistä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksia heikennetä. Erityisenä huomiona puolustusvoimien aluevalvonnassa käyttämät sensorijärjestelmät. Hankkeen tuoma liikenne ja verkkosignaalien haitat tulee pienentää niin, etteivät ne aiheuta välitöntä haittaa ja turvallisuuden heikkenemistä alueen asukkaille.

Luonnonsuojelu:

Lausunnoissa vedottiin hankealueen ja vaikutusalueen luontoselvityksien lisäämiseen. Luontoselvitykset suunnitellaan keskitettävän erityiskohteisiin, ja metsäkanalintujen kohdalla soidinpaikkoihin. Kokonaiskuvaa varsinkaan alueen metsäkanalinnuista ei kuitenkaan saa, kuin kartoittamalla myös tavanomaiset metsäkohteet. Yhteenvetona hankevastaavan tulee huomioida alue ekologisenä kokonaisuutena, missä pirstoutuminen nähtiin suureksi haitaksi ja suunnittelussa tulee pyrkiä estämään pirstaloituminen. Alue toimii elintärkeänä, eri metsäpeurakannat lähitulevaisuudessa yhdistävänä vihreänä vyöhykkeenä idän ja lännen taigametsien välillä. Alueen kautta levittäytyvät myös muut lajit. Luontodirektiivin lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat tulee selvittää kattavasti. Paikallisen susilauman reviirin koosta (1100 km²) huolimatta myös suden lisääntymis- ja levähdyspaikat tulee selvittää ja lisääntymisrauha tulee taata myös muillekin suurpedoille, mm. ahma. Suurten petolintujen erityisesti maakotkatarkkailut ja maakotkan törmäysriski- ja muu vaikutusarviointi tulee tehdä riittävällä tarkkuudella ja asiantuntevien henkilöiden toimesta elinympäristömalleja hyödyntäen. Alueen luontoarvojen vuoksi vedottiin, että Natura-vaikutusarviointit tarvitaan myös muilta ympäröiviltä Natura-alueilta. Lisäksi suojelualueiden reunoille ja läheisyyteen, joita hankealueella sijaitsee, tuulivoimaloita ei tule sijoittaa.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Yhteysviranomaisen lausunnon valmisteluun Kainuun ELY-keskuksessa ovat osallistuneet seuraavat henkilöt:

Luonnonsuojeluasiantuntija Jouko Saastamoinen
Alueidenkäyttöasiantuntija Sirpa Lyytinen

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma kattaa YVA-asetuksen 3 §:ssä mainitut arviointiohjelman sisältövaatimukset ja arviointiohjelma on käsitelty YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla. Arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi arviointiselostusta ja siihen liittyviä selvityksiä laadittaessa tulee huomioida seuraavat yhteysviranomaisen esiin tuomat asiat:

Hankkeen kuvaus ja vaihtoehdot, liittyminen muihin hankkeisiin sekä yhteisvaikutukset

Arviointiohjelmassa on tuotu riittävällä tavalla esille YVAA 3 §:n 1 ja 2 kohdan mukaiset tiedot hankkeesta ja sen kohtuullisista toteuttamisvaihtoehdoista sekä liittymisestä muihin hankkeisiin. Seuraavassa yhteysviranomaisen huomioita;

YVA-menettelyn keskeisimpiin periaatteisiin kuuluu vaihtoehtotarkastelu, jonka tarkoituksena on tukea päätöksentekoa tuottamalla tietoa hankkeen vaihtoehtoisista ratkaisuista ja niiden ympäristövaikutuksista sekä vaikutusten eroavuuksista. Arviointiohjelmassa on esitetty hankkeelle voimassa olevan osayleiskaavan mukaisen ns. 0-vaihtoehdon lisäksi kaksi vaihtoehtoa, jotka poikkeavat toisistaan voimaloiden kokonaiskorkeuden, lavan pituuden ja tehon osalta. Sähkönsiirron osalta tarkastellaan kahta eri vaihtoehtoa, jotka poikkeavat toisistaan tehon osalta. Sähkönsiirron vaihtoehdot tulisi kuvata selkeämmin erillisinä vaihtoehtoina ja arvioida näiden vaihtoehtojen ympäristövaikutuksia. Yhtenä YVA-menettelyn keskeisenä tarkoituksena on saada hankkeen jatkosuunnittelua varten tietoa hankevaihtoehtojen ympäristövaikutusten eroavuuksista.

Hankkeen (yhteisvaikutusten)arvioinnissa on syytä kiinnittää huomiota Pohjois-Savon tuulivoimamaakuntakaavan meneillään olevaan päivitykseen. Fingrid Oyj suunnittelee parhaillaan Järvi-
linjan (400+110 kV) vahvistamista välillä Vaala–Joroinen. Hanketta koskeva YVA-selostus Natura-arviointeineen tulee nähtäville 26.5. osoitteeseen www.ymparisto.fi/fingridjarvilinjaYVA Mainittu hanke ja sen yhteydessä tehdyt Natura-arviot on syytä huomioida myös Katajamäen hankkeen vaikutusten arvioinnissa.

Arviointiohjelmassa tuodaan esiin perustamistekniikan kaksi vaihtoehtoa, ja perustelut niiden valinnalle." Jokaiselle tuulivoimalalle tullaan valitsemaan erikseen sopivin ja kustannustehokkain perustamistapavaihtoehto." Vaihtoehdot ovat maavarainen teräsbetoniperustus tai teräsbetoniperustus massanvaihdon kanssa. Selostuksessa on hyvä tuoda esiin näiden perustuksien eri ympäristövaikutukset, elinkaari ja merkintä kartalla.

Ohjelmassa ei ole esitetty arvioita rakentamiseen tarvittavista maa-ainemääristä ja niiden saatavuudesta. Selostuksessa tulee arvioida rakentamisessa syntyvien ylijäämä maa-ainesten määrä ja niiden käyttö sekä arvio toiminnan aikana ja toiminnan päättyessä syntyvistä jätteistä, niiden määristä ja käsittelymenetelmistä lainsäädännölliset vaatimukset huomioon ottaen. Käytöstä poistoon liittyvässä kuvauksessa tulee esittää tiedot voimaloiden ja voimajohtojen poistamisesta vastaavista tahoista.

Selostuksessa todetaan, että tuulivoimalan elinkaaren päätyttyä maisemointia voidaan tehdä tarvittaessa. Tämä tarve tulee selvittää ja estellä hankkeen seuraavissa vaiheissa.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee YVA-asetuksen (277/2017 3§ ja 4§) mukaan kertoa tiedot arvioitavan hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin. Kivikankaan tuulivoimapuisto huomioidaan Katajamäen tuulivoimahankkeen melu- ja varjostusmallinnuksissa sekä näkyvyysanalyysissä ja havainnekuvin. Yhteysviranomaisen korostaa, että Kivikankaan välittömän läheisyyden vuoksi tulee tarkastella myös hankkeiden yhteisvaikutusta ihmisiin kohdistuvista näkökulmista (rakentamisen aikainen toiminta molemmissa hankkeissa, melu, viihtyvyys jne.), ekologiseen verkoston ja lajistolle tuomiin vaikutuksiin alueen pirstoutumisen vuoksi. Aluetta tulee siten tarkastella laajemmin ja yhteistyötä on syytä tehdä alueella toimivan toisen hankkeen kanssa, molempien hankkeiden yhteisvaikutusten selvittämiseksi.

YVA-menettely ja osallistuminen

Arviointiohjelmassa on esitetty arviointimenettelyn vaiheet, osapuolet, arvio YVA-menettelyn aikataulusta, kaavoitus- ja YVA-menettelyn yhteensovittamisesta sekä suunnitelma vuorovaikutuksesta ja osallistumisesta.

Tarvittavat luvat ja päätökset

Arviointiohjelmassa on tuotu esille YVA-asetuksen 3 § kohdan 3 edellyttämät tiedot tarvittavista luvista ja suunnitelmista sekä niihin rinnastettavat päätökset.

Kuvaus nykytilasta ja sen kehityksestä

Arviointiohjelmassa kuvataan hankealueen ympäristön tilaa pääosin sellaisella tarkkuudella, että vaikutusten tunnistaminen ja arvioinnin kohdentaminen on mahdollista. Yhteysviranomaiselle saapuneissa lausunnoissa sekä tässä lausunnossa tuodaan esiin lisätietoja, jotka ovat tarpeen hyödyntää jatkotyössä. mm. Kainuun museo esitti lausunnossaan muutaman kohteen kohdenimiin tarkennuksia.

Myös Kainuun liitto esitti lausunnossaan rakennetun kulttuuriympäristön osalta tarkennuksia kohteisiin, jotka on osoitettu Kainuun voimassa olevassa maakuntakaavoituksessa maakunnallisesti arvokkaina kulttuurihistoriallisina kohteina tai alueina. Tarkemmat tiedot kohteista ja niiden sijainnista on esitetty Kainuun vaihemaakuntakaavaa 2030 varten laaditussa taustaselvityksessä ”Kainuun maakunnallisesti arvokkaat rakennushistorialliset kohteet”.

Arvioitavat vaikutukset ja arviointimenetelmät

Arviointiohjelman tarkoituksena on kertoa mitä ja miten hankkeen eri vaihtoehtojen vaikutuksia aiotaan arvioida, mitä menetelmiä arvioinneissa käytetään ja mitä epävarmuuksia arviointiin liittyy. Uuden YVA-lain mukaisesti arviointiohjelmalla on yhteys arviointiselostukseen ja siitä annettavaan perusteltuun päätelmään. Arviointiselostuksessa on oltava kuvaus hankkeen kohtuullisten vaihtoehtojen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista (YVA-laki 19 §). Vastaavasti viranomaisen laatii perustellun päätelmänsä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista (YVA-laki 23 §).

Ympäristövaikutuksia selvitettäessä painopiste asetetaan merkittäviksi arvioituihin ja koettuihin vaikutuksiin, joita tässä hankkeessa arvioidaan alustavasti olevan vaikutuksia maankäyttöön, maisemaan ja merkittäviin maisema-alueisiin, muinaismuistoihin ja alueen kulttuurihistoriaan, rakennuspaikkojen luonnonympäristöön, pesimä- ja muuttolinnustoon, eläimistöön ja EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeihin, lähialueiden Natura- ja muihin luonnonsuojelualueisiin, melun ja varjon vilkkumisen vaikutukset, ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa sekä sähkönsiirron vaikutukset Ympäristövaikutusten merkittävyyttä arvioidaan vertaamalla ympäristön sietokykyä kunkin ympäristörasituksen suhteen ottaen huomioon alueen nykyinen ympäristökuormitus.

Yhteysviranomaisen lisää listaukseen hyödynnetyistä selvityksistä ja raporteista, joita tulisi hyödyntää jatkossa; SYKE (2021) raportti ilmastovaikutusten arvioinnista YVA:ssa ja SOVA:ssa.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön

Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiohjelmassa on tunnistettu tätä hanketta koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. YVA-selostuksessa on tarkemmin kuvattava, miten hanke vaikuttaa ohjelmassa todettuihin tavoitteisiin.

Arviointiohjelmassa on esitetty Kainuun maakuntakaavatilannetta ja nostettu esille Katajamäen tuulivoimapuiston vaikutusalueetta koskevat toiminnot ja merkinnät. Tulee huomioida, kuten Kainuun liitto on lausunnessaan esittänyt, että ohjelmassa mainittujen merkintöjen lisäksi Katajamäen tuulipuistoalue kuuluu pääosin maa- ja metsätalousvaltaiseen alueeseen (M), jota koskee erillinen suunnittelumääräys. Lisäksi liiton mainitsema Liikenteen yhteystyökäytävä, turvetuotantoalue ja valtakunnallisesti merkittävä maantie/runkoverkko tulee huomioida täydennyksinä maakuntakaavassa osoitettuihin toimintoihin.

Arviointiohjelmassa on esitetty yleiskaavatilannetta ja mainittu hankealueen läheisyydessä sijaitsevat Kajaanin Mainuan osayleiskaava ja Murtomäen osayleiskaava. Kainuun ELY-keskuksen tietojen mukaan molemmat yleiskaavat ovat oikeusvaikutuksettomia.

"Hankkeen välittömät vaikutukset maankäyttöön ilmenevät tuulivoimapuiston ja sähkönsiirto-reitin fyysisessä ympäristössä" Yhteysviranomaisen korostaa nostamaan esiin tarvittavan maa-ainesmäärien vaikutuksia. Selvityksessä on hyvä esittää maa-ainesmäärät ja maa-aineksen otto-paikat hanke alueella ja muualla.

Välillisiä vaikutuksia sekä tuulivoimapuistoalueella että sen lähiympäristössä voi olla vaikutuksia maankäyttömuotojen, kuten asuinalueiden suunnittelua tuulivoimapuiston välittömässä ympäristössä. Ohjelmassa nostettiin esiin meluun liittyvä esimerkki. Selvityksessä tulee avata muita mahdollisia maankäyttömuotoihin vaikuttavia esimerkkejä. Selvityksessä tulee ottaa huomioon mm. Digitan kattava lausunto viestintä ja antenniverkkoyhteyksien haittavaikutuksista. Yhteysviranomaisen toivoo havainnekarttaa verkkosignaalin häiriöstä, jotta alueen asukkaat ja aluetta hyödyntävät voivat kommentoida häiriön aiheuttamia haittoja.

Maisemalliset vaikutukset ja niiden arvioinnissa yhteysviranomaisen haluaa painottaa parempaan vaikutusalueen ja hankkeiden yhteisvaikutusten huomiointiin. Hankealuetta kuvataan pääpiirteissään hyvin tasaiseksi, mutta pinnanmuodot alkavat jyrkentyä järven itäpuolisia vaara-alueita kohti mentäessä. Yhteysviranomaisen mielestä tätä ei ole ohjelmassa kuvattu riittävästi. Hankealueen läheisyydessä on yksittäisiä vaaroja/mäkialueita, joilla on perinteistä asutusta, mm. Mainuanvaara ja Hatulanmäki. Etenkin näiltä em. avautuneet näkymät hankealueelle. Yhteysviranomaisen painottaa huomiomaan hankkeiden yhteisvaikutukset.

Muinaisjäännösten osalta yhteysviranomaisen pitää arviointiohjelmassa esitettyjä selvityksiä riittävinä. Tehtävän arkeologinen inventoinnin pohjalta suunnittelussa tulee huomioida, että tehtävistä muutoksista ei aiheudu uhkaa muinaisjäännöskohteille. Muinaisjäännöksiin kohdistuviin vaikutuksiin tulee sisällyttää myös mahdollinen maa-aineksen otto ja maan läjityspaikat. Arviointiselostuksessa tulee esittää, kuinka muinaisjäännöskohteet turvataan jatkosuunnittelussa.

Arvioinnissa tulee huomioida voimaloiden perustustekniikan ja käytettävien materiaalien vaikutukset maaperään. Lisäksi arvioinnissa tulee tulla ilmi perustusten elinkaari ja loppukäsittely. Jääkö perustuksista pysyviä jälkiä ympäristöön.

Liikennevaikutusten arviointi tulee täsmentää siten, että mikäli kuljetuksissa on havaittavissa selkeitä huippuja, tulee huippuaikojen liikennemäärät esittää erikseen. Liikenteen vaikutuksia selvitetessä on hyvä huomioida hankkeiden yhteisvaikutus.

Alueen vaikutusalueella sijaitsevista turpeentuotantoalueet ja niiden käyttö hankkeen elinkaaren aikana tulee ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa. Ohjelmassa turvetuotantoalueiden käyttöä ei ole huomioitu. Turvetuotantoalueille kohdistuu mm. tulipaloriskejä.

Vaikutukset luonnonoloihin

Yhteysviranomainen pyytää, että YVA ohjelmien ja arvioiden selkeyttämiseksi ilmanlaatu ja ilmastomuutoksen vaikutukset käsitellään erillisinä kappaleina. Lisäksi hankkeiden jätteidenkäsittelyyn ja kierrätettävyyteen tulisi osoittaa oma kappale.

Päästöt tulee selvittää koko elinkaaren ajalta. (Tuulivoimalan komponenttien päästöt, tuulivoimalan kuljettamisen päästöt, alueella tapahtuvan rakentamisen aiheuttamat päästöt, toiminta- ja huollon päästöt, tuulivoimalan käytöstä poiston päästöt.) Samat arviot tulee tehdä sähkönsiirron osalta.

Suunnitelmassa on pohdittu kattavasti hankkeen vaikutuksia päästöjen vähenemiseen ja mahdollisia tulevaisuuden muutoksia. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulisi huomioida sähkön tuotantorakenne-ennuste ja käyttää tuulivoimapuiston tuotannon ajankohdalle arvioitua sähköntuotannon ominaishiilidioksidipäästökerrointa. Arviointiselostuksessa tulee esittää selkeät laskentaperusteet ja käytetyt tietolähteet. Lopullinen päästökerroin arvio tuulivoimalan päästökerroimesta tulisi ilmoittaa g CO₂/kWh huomioon ottaen koko elinkaari.

Vaikka ilmastoasiat ovat globaaleja, vaatii ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen kansallisia ja alueellisia ilmastotavoitteita ja -toimia. Tämän takia tuulivoimapuistohankkeen arvioinnissa tulee hankkeen vaikuttavuutta ja merkittävyyttä tarkastella kunnallisten ja maakunnallisten ilmastotavoitteiden kannalta.

Hiilinieluihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa huomioidaan tuulivoimapuiston rakentamisen takia tapahtuvat muutokset kasvillisuudessa hankealueella sekä puiston edellyttämien sähkönsiirtolinjojen kohdalla. Hankkeen elinkaaren lopun maisemoinnin tarpeet tulee myös huomioida.

Yhteysviranomainen toivoo, että arvioinnissa esitetään arvio ja suunnitelma toiminnan aikana ja toiminnan päättyessä syntyvistä jätteistä, niiden määristä ja käsittelymenetelmistä lainsäädännölliset vaatimukset huomioon ottaen. Lisäksi ohjelmassa avattiin tekniset kuvaukset, näiden pohjalta arviossa voidaan esittää prosentuaalisesti voimalan kierrätettävyyssaste ja ongelmajätteen määrä. Nämä tiedot ovat tärkeitä, kun maakunnassa kehitetään kiertotalouden toimenpiteitä ja ratkotaan paikallisia jätteidenkäsittelyn haasteita yhteistyössä hanketoimijoiden kanssa.

Hankkeen seuraavissa vaiheissa tulee huomioida hankealueelle kohdistuvat ilmastonmuutoksen tuomat muutokset mm. luontotyyppeihin ja metsätalouden harjoittamiseen hankkeen elinkaaren aikana.

Yhteysviranomainen toteaa vaikutusten selvittäminen luonnon, linnuston ja lajiston osalta olevan riittäviä. Kaikki keskeiset osa-alueet on tunnistettu ja niihin liittyvät selvitykset tehdään ja vaikutukset arvioidaan. Yhteysviranomainen korostaa huomiomaan hankkeiden yhteysvaikutukset luontoon, linnustoon ja lajistoon. Huomiota tulisi painottaa etenkin luonnonalueiden

pirstoutumiseen ja sen vaikutuksiin. Arvioitaessa hankkeen vaikutuksia linnustoon on yhteisvaikutusten näkökulmasta syytä arvioida myös sitä, voiko hankkeella yhdessä muiden tiedossa olevien tv-hankkeiden (akselilla Rautavaara – Vieremä) olla esteenomainen vaikutus muuttolintujen käyttämiin reitteihin.

Luontoon, linnustoon ja lajistoon hanke sai lausuntoja hyvin kattavasti. Nämä tiedot ja huomiot tulee ottaa huomioon selvityksessä.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Hankkeen aikana toteutetaan asukkaille kysely, lausunnoissa nousseet teemat on hyvä ottaa huomioon kyselyä laadittaessa. Kyselyn lisäksi asukkaille on hyvä tarjota lähdetiedoiltaan päteviä tietolähteitä, joista asukkaat itse voivat etsiä tietoa ja vastauksia hankkeeseen liittyen.

Mikäli melumallinnuksia ei voida laatia YVA-menettelyn vaihtoehtoissa esitetyillä voimalatyypeillä, tulee arviointiselostuksessa esittää selkeästi mallinnuksessa käytettyjen voimalatyypien ja YVA-menettelyn vaihtoehtojen väliset eroavuudet. Melumallinnuskartassa tulisi esittää myös toisen hankkeen mahdolliset meluhaitat ja näiden yhteysvaikutukset eri sääolot huomioiden.

Maisemallisissa vaikutuksissa ja havainnekuivissa tulisi esittää lentoestevalojen vaikutukset yöaikaan.

Pyydetyissä lausunnoissa nousi esiin alueen kiinteistöjen arvon muutos hankkeen toteutuksen seurauksena. Selvityksessä tulee vastata näihin vaikutuksiin.

Asukkaiden turvallisuus, viihtyvyys, liikkuminen ja muu arkipäiväinen toiminta tulee taata hankkeen rakennusvaiheessa. Rakennusvaiheen vaikutukset ja mahdolliset riskit tulee selvittää. Myös turvallisuuden heikkeneminen viestintä ja antenniverkkoyhteyksien haittavaikutusten vuoksi tulee selvittää.

Lausunnoissa viitattiin vaikutusalueen hiljaiseen alueeseen. Tulee huomioida, että valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ei enää sisälly hiljaisia alueita eikä Kainuun maakuntakaavoissa ole osoitettu hiljaisia alueita. Sen sijaan Kainuun vaihemaakuntakaava 2030:ssa on osoitettu matkailun kannalta merkittäviä luonnonrauha-alueita (Ira), jotka ovat maakunnan reuna-alueella sijaitsevia luonnonsuojeluohjelmien toteutuneita luonnonsuojelualueita. Hanke-alueita lähin luonnonrauha-alue sijoittuu hankealueesta länteen, Talaskankaalle.

Vaikutukset elinkeinotoimintaan

Yhteysviranomaisen pitää arviointiohjelmassa esitetyjä arviointimenetelmiä riittävinä. Selvityksessä voisi tarkentaa alueellista merkitystä määrällisillä työllisyysvaikutusarvioilla, jota hanke tuottaa, jotta maakunta pystyy ennakoimaan ilmastotoimien tuottamia välillisiä vaikutuksia elinkeinon.

Muut vaikutukset

Pyydetyissä lausunnoissa esiin nostettiin vaikutukset riistanhoitoon ja metsästykseseen. Selvityksessä tulee vastata näihin vaikutuksiin.

Selvityksessä tulee ottaa huomioon Digitan kattava lausunto viestintä ja antenniverkkoyhteyksien haittavaikutuksista.

Vaikutukset toiminnan jälkeen; "Toiminnan päättymisen aikaiset ja sen jälkeiset vaikutukset arvioidaan olettaen, että alueilla olevat maanpäälliset voimalarakenteet puretaan ja

betoniperustukset sekä kaapelit jätetään maahan." Yhteysviranomaisen mielestä on olemassa kaksi vaihtoehtoa, joita tulee tarkastella.

Vaikutusten seuranta

Suositus hanketoimijalle toiminnan kehittämiseksi: Ympäristövaikutusten seuraamiseksi yhteysviranomaisen suosittelee keräämään dataa ja kokoamaan raporttia hankkeen aikaisista aiheutuneista päästöistä ja peilata niitä hankkeen suunnitteluvaiheessa esitettyihin arvioihin. Näin hankkeen toteuttaja saa pohjaa arvioihin hankkeiden päästöistä, joita voi hyödyntää muissa hankkeissa.

Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiselostuksessa tulee esittää riittävän yksityiskohtainen ehdotus seurannan kohteista ja menetelmistä. Vaikutusten seurannassa tulee ottaa huomioon niin ihmisiin kuin luontoon kohdistuvat vaikutukset.

Yhteysviranomaisen lausunnon huomioon ottaminen

Arviointiselostuksessa on esitettävä YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:n mukaan selvitys siitä, miten yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon.

Yleistajuinen ja havainnollinen yhteenveto arviointiselostuksesta

Arviointiselostuksessa on oltava yhteenveto valtioneuvoston asetuksen (277/2017) 4 §:n mukaisesti. Yhteenvetodon on tarkoitus auttaa hahmottamaan asiakokonaisuus ja löytää hankkeen arvioidut ympäristövaikutukset helpommin kuin ilman sitä olisi mahdollista.

Yhteysviranomaisen johtopäätökset

Arviointiohjelma sisältää pääpiirteissään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen (277/2017) 3 §:n mukaiset asiat. Yhteysviranomaisen edellyttää arviointia täydennettäväksi lausunnosta ilmenevin osin.

Keskeisimpiä selvitettäviä ympäristövaikutuksiksi on alustavasti arvioitu vaikutukset maankäyttöön, vaikutukset maisemaan ja merkittäviin maisema-alueisiin, vaikutukset muinaismuistoihin ja alueen kulttuurihistoriaan, vaikutukset rakennuspaikkojen luonnonympäristöön, vaikutukset pesimä- ja muuttolinnustoon Fortum Oyj Ympäristövaikutusten arviointiohjelma, vaikutukset elämistöön ja EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeihin, vaikutukset lähialueiden Natura- ja muihin luonnonsuojelualueisiin, melun ja varjon vilkkumisen vaikutukset, vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa, sekä sähkönsiirron vaikutukset. Arviointiohjelmassa esitettyjen ja tiedossa olevien lähtötietojen pohjalta yhteysviranomaisella ei ole tähän huomautettavaa. Arvioinnissa tulee hyödyntää asukaskyselyä, sidosryhmätyöskentelyä sekä saatua muuta sidosryhmiltä ja vaikutusalueen asukkailta saatua palautetta.

Luontovaikutusten arvioinnin tulee rajautua hankkeen vaikutusalueelle, ei pelkästään hankealueelle. Hankkeen edetessä on hyvä päivittää listaa, jossa hanketta peilataan muihin hankkeisiin. Tuulivoimakentällä edetään nyt rivakkaa tahtia ja uusia hankkeita tulee jatkuvasti.

Antenni-tv –lähetyskäyttöä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuden liittyvien vaikutusten arvioinnissa. Liikennevaikutusten arviointi tulee täsmentää siten, että mikäli kuljetuksissa on havaittavissa selkeitä huippuja, tulee huippuaikojen liikennemäärät esittää erikseen.

Yhteysviranomaisen korostaa vaihtoehtojen vaikutusten eroavuuksien esille tuomisen. Yhteysviranomaisen yhtyy lausunnoissa esiinnousseeseen mielipiteeseen VE1 ja VE2 liian pieneen eroavuuteen.

Arviointiselostuksessa on oltava ehdotus toimiksi, joilla vältetään, ehkäistään, rajoitetaan tai poistetaan tunnistettuja merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Arviointiselostuksessa tulee esittää riittävän yksityiskohtainen ehdotus seurannan kohteista ja menetelmistä. Vaikutusten seurannassa tulee ottaa huomioon niin ihmisiin kuin luontoon kohdistuvat vaikutukset. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös muut lausunnoissa mainitut kuin tähän johtopäätös osaan nostetut täydennystarpeet.

LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄ OLO JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

Kainuun ELY-keskus lähettää yhteysviranomaisen lausunnon kunnalle, hankkeesta vastaavalle ja konsultille. Alkuperäiset lausunnot säilytetään ja arkistoidaan sähköisesti Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi lausunnonantajille ja mielipiteen esittäjille. Lausunto on nähtävillä Kajaanin kaupungin verkkosivuilla sekä osoitteessa www.ymparisto.fi/katajamakituulivoimaYVA

SUORITEMAKSU, MÄÄRÄYTYMISEN PERUSTEET JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUSOSOITUS

Suoritemaksu 8 000 € (alv 0 %) Maksu määräytyy valtioneuvoston asetuksen ELY-keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2021 annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen mukaisesti.

Maksutaulukon mukaan YVA-laissa tai maankäyttö- ja rakennusasetuksen 30 a §:ssä tarkoitettu lausunto arviointiohjelmasta tavanomaisessa hankkeessa (11–17 henkilötyöpäivää) 8 000 euroa. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Kainuun ELY-keskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä. Osoite: Ympäristö ja luonnonvarat / Ympäristövastuu, Kainuun ELY-keskus, Kalliokatu 4, 87100 Kajaani. sähköpostiosoite: kirjaamo.kainuu@ely-keskus.fi.

LIITTEET Liite 1 Annetut lausunnot, mielipiteet ja asiantuntijakommentit

Yhteystiedot

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Kalliokatu 4, 87100 Kajaani, puhelin 029 502 3500, sähköposti kirjaamo.kainuu@ely-keskus.fi, virka-aika 8.00 - 16.15.

Tämä asiakirja on KAIELY/622/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KAIELY/622/2020 har godkänts elektroniskt